



ETU Nautatautiryhmä 14.1.2010

Laatija: Eli Mari Utriainen/Laadukas Tuotantoketju -hanke

D RIPULIVASIKAN HOITO-OHJE TUOTTAJALLE

YLEISHOITO

Ripuloivat vasikat (ja emolehmätilalla niiden emot) eristetään mahdollisuuksien mukaan terveistä. Sairaot pidetään eristettynä ainakin viikon verran vielä oireiden hävittyä. Vasikoille tehdään mukavat olosuhteet kuivittamalla perusteellisesti puhdistettu karsina erityisen huolellisesti sekä tarvittaessa järjestämällä lisälämpöä esimerkiksi lämpölamppuilla tai lämpöliiveillä.

RAVINTO

Juomavettä tulee olla ripulisella vasikalla jatkuvasti saatavilla. Maito- tai juomarehujuottoa sekä muuta ruokintaa jatketaan. Varmistetaan kuitenkin, että juoma- ja väkirehut ovat ikäkaudelle sopivia ja että heinä- ja/tai säilörehu hyvänlaatuista lehtevää ja pehmeää eikä kortta.

LISÄNESTE

Ripulivasikka tarvitsee elektrolyyttejä sisältävää nestettä nestevajeen korjaamiseen, nestetasapainon ylläpitoon ja ripulin aiheuttaman nestehukan ehkäisyyn. Jos vasikka on kohtuullisen pirteä ja imu tallella, voidaan ripulivasikan nestehoito toteuttaa suun kautta annettavilla elektrolyyttiliuoksilla. Parhaiten nestetasapainon korjaamiseen soveltuvat kaupalliset elektrolyyttijuomat. Kotitekoisen juoma tehdään sekoittamalla litraan vettä 5 g suolaa, 2,5 g soodaa ja 50 g glukoosia (muita sokereita ei vasikan juomaan saa käyttää). Kotitekoista seosta ei saa sekoittaa maidon tai juomarehun kanssa, ja kaupallisista valmisteista tämä asia tulee varmistaa valmistajan ohjeesta. Suun kautta annettava nestehoito tulee aloittaa välittömästi ensimmäisten ripulioireiden alettua. Tarvittaessa voidaan käyttää juottolaitetta, jolla neste ohjataan suoraan vasikan nieluun. Laitetta käytettäessä on varmistuttava siitä, että vasikka nielee nesteen (nielemisrefleksi, neste ei valu ulos, vasikka ei yski). Juottolaitteen käytössä on huomioitava, että jos vasikka ei ala itse juoda vuorokauden sisällä tai sen kunto muutoin heikkenee, on pyydettävä eläinlääkäri nesteyttämään vasikka.

NESTEEN TARPEEN ARVIOINTI

Nesteen lisäksi ripulivasikka menettää runsaasti elektrolyyttisuoloja. Tästä nesteen ja elektrolyyttien epätasapainosta seuraa elimistön happamoitumista. Lievän nestehukan ollessa kyseessä nestehukan korjaamisella saadaan myös elimistön happamoituminen korjattua. Lievänä nestehukkana voidaan pitää alle 5 % menetystä, jolloin ei vasikalla vielä ole välttämättä ulkoisia kuivumisen merkkejä. Yli 5 % nestevajeessa vasikan silmät alkavat mennä kuopalle, ihon elastisuus heikkenee, raajat viilenevät, imu heikkenee ja vasikan yleisvointi huononee. Vasikan nestetarve arvioidaan esimerkiksi oheista taulukkoa



ETU Nautatautiryhmä 14.1.2010

Laatija: Eil Mari Utriainen/Laadukas Tuotantoketju -hanke

käyttäen ja huolehditaan, että vasikka juo tarvittavan nestemäärän tasaisesti päivän aikana.

Taulukko 3. Esimerkkejä ripulivasikan nesteen tarpeesta. Ks. laskentakaava eläinlääkäriohjeesta.

Vasikan paino	Nesteen tarve vuorokaudessa litroina, ei kuivumisen merkkejä (nestehukka noin 4%)	Nesteen tarve vuorokaudessa litroina, havaittavissa kuivumisen merkkejä (nestehukka noin 6%)
40	7	8
50	8	9
60	10	11
70	12	13
80	13	15

Taulukko 4. Esimerkki 50 kg painavan lievästi kuivuneen (4%) vasikan juotto-ohjelmasta.

Juottoajankohta	Juoma	Juoman määrä (litraa)
aamu	maito	1,5-2
aamupäivä	elektrolyyttijuoma	1-1,5
keskipäivä	maito	1,5-2
iltapäivä	elektrolyyttijuoma	1-1,5
ilta	maito	1,5-2
koko vuorokausi	kaikki juomat vuorokaudessa	8

ELÄINLÄÄKÄRIN APU

Jos vasikka ei juo, ei pääse jalkeille tai sillä on muita sairauden oireita, on otettava yhteys eläinlääkäriin. Jos ripuli ei ala korjaantua muutamassa päivässä, kannattaa myös ottaa yhteys eläinlääkäriin. Aina, jos sairastuneita on useampi kerralla tai vähän ajan sisällä, on suositeltavaa olla myös yhteydessä eläinlääkäriin.

MUU LÄÄKITYS

Lisäksi voidaan antaa maitohappobakteerivalmisteita valmisteen ohjeen mukaan. Muusta tarvittavasta lääkityksestä, esimerkiksi tulehduskipulääkkeen käytöstä, sovitaan eläinlääkärin kanssa.